

ПРАВОВІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЖІНОК В УКРАЇНІ

Правовий аспект соціального захисту жінок досліджується в контексті базових міжнародних документів і актів, таких як Декларація про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок і Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок була прийнята ООН у 1979 р. з метою забезпечення повної рівності між чоловіками і жінками у різних сферах життя на основі встановлення нового міжнародного економічного порядку, що заснований на рівності та справедливості.

У Конвенції визначається поняття «дискримінація щодо жінок». Це будь-які розбіжності, винятки чи обмеження за ознаками статі, які спрямовані на послаблення чи зводять нанівець визнання, користування чи здійснення жінками, незалежно від їх сімейного становища, на основі рівноправ'я чоловіків і жінок, прав людини і основних свобод в політичній, економічній, соціальній, культурній, громадській чи будь-якій іншій галузях. У ст. 3 зазначається, що держави – члени ООН вживають у всіх галузях, тобто в політичній, соціальній, економічній і культурній, всі відповідні заходи, включаючи законодавчі, для забезпечення всебічного розвитку і прогресу жінок з метою гарантувати їм реалізацію прав людини й основних свобод та користування ними на основі рівності з чоловіками.

У ситуаційному аналізі «Становище дітей та жінок в Україні» підкреслюється, що на реалізацію взятих Україною зобов'язань у сфері охорони материнства та дитинства і національних нормативних актів у цій сфері спрямовані державні програми, що затверджуються Президентом України та Кабінетом Міністрів. Крім того, органи виконавчої влади затверджують переліки заходів, плани дій, які конкретизують названі програми. Основними документами у цій сфері є:

Довгострокова програма поліпшення становища жінок, сім'ї, охорони материнства і дитинства, затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 28 липня 1992 р. № 431.

Програма запобігання торгівлі жінками та дітьми, яка затверджена Постановою Кабінету Міністрів України від 25 вересня 1999 р. № 1768.

Національний план дій щодо поліпшення становища жінок та сприяння впровадженню тендерної рівності у суспільстві на 2001–2005 роки,

затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 06 травня 2001 р. № 479.

Довгострокова програма поліпшення становища жінок, сім'ї, охорони материнства і дитинства була прийнята ще в період створення української державності, коли економічні негаразди негативно позначилися на соціальному, економічному, політичному становищі дітей і сім'ї. На той час у суспільному виробництві України працювало понад 12 млн. жінок, що становило майже половину всіх працівників. Із загальної кількості зайнятих у виробництві 3,3 млн. трудівниць виконували роботу вручну, близько 410 тис. осіб працювали у багатозмінному режимі. На роботах з шкідливими умовами праці, які дають право на додаткову відпустку і скорочений робочий день, було зайнято понад 2,6 млн. жінок. У сільському господарстві, особливо в рільництві, овочівництві, садівництві, на тих ділянках, де переважає ручна праця, в основному трудилися жінки (90 % від загальної кількості працівників).